

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for Det helsevitenskapelige fakultet

Møtedato:
23.03.2022

Sak:

Årsregnskap 2021 - Det helsevitenskapelige fakultet

Innstilling til vedtak:

Fakultetsstyret vedtar det fremlagte årsregnskapet for 2021.

Bakgrunn:

Årsregnskap 2021¹ for Det helsevitenskapelige fakultet legges frem for vedtak i fakultetsstyret. Forventet årsresultat har endret seg kraftig i løpet av året i takt med endrede forutsetninger. Fakultetet har derfor revidert budsjettene løpende for at de skal være best mulig styringsverktøy for institutt- og fakultetsledelse gjennom året. Saken vil av den grunn ikke sette søkelys på budsjettavvik, men heller på hva som skjedde i 2021 sammenlignet med regnskap foregående år.

Hovedtrekk i økonomien

De samlede inntektene for Helsefak er i 1,167 mrd. kroner i 2021, mens kostnadene er 1,158 mrd. kroner. Dette gir et mindreforbruk (overskudd) på 8,8 mill. kroner. Se tabell 1 for oppsummering av årsregnskapet. For ytterligere detaljer se fullstendig årsregnskap i vedlegg 1.

---

¹ Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med de Statlige Regnskapsstandardene (SRS). Balanseregnskapet viser eiendels-, kapital- og gjeldsposter som føres på fakultet. Øvrige balanseposter føres på institusjonsnivå. Regnskap og budsjett er uttrekk fra regnskapssystemet pr. 08.03.2022.

Tabell 1: Oppsummering av resultatregnskap 2021 for Det helsevitenskapelige fakultet

RESULTATREGNSKAP	Regnskap		Budsjett			
Beløp i 1000 kroner	2020	2021	2021	Utvikling regnskap	Budsjettavvik	
Inntekt fra bevilgninger	871 947	918 030	918 040		5,3 %	0,0 %
Inntekt fra bidrag- og oppdrag	247 114	241 689	285 509		-2,2 %	-15,3 %
Andre salgs- og driftsinntekter	6 829	6 884	6 295		0,8 %	9,4 %
Sum driftsinntekter	1 125 889	1 166 603	1 209 844		3,6 %	-3,6 %
Lønnskostnader	801 874	816 867	828 033		1,9 %	-1,3 %
Driftskostnader	190 554	199 128	242 394		4,5 %	-17,8 %
Internhusleie	93 685	102 267	102 267		9,2 %	0,0 %
Avskrivninger	35 265	39 583	39 606		12,2 %	-0,1 %
Sum driftskostnader	1 121 378	1 157 845	1 212 301		3,3 %	-4,5 %
Driftsresultat	4 512	8 758	-2 456			

Inntekter

De totale inntektene øker med 3,6 % sammenlignet med året før. Inntekt fra bevilgninger øker med 5,3 %, hvorav 3 % økning i bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet. Veksten består blant annet av 2 % lønns- og priskompensasjon, nye studieplasser i revidert nasjonalbudsjett 2020 og 20 mill. kroner i finansiering av merkostnader AKM.

Inntektene knyttet til bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) reduseres med 2,2 % i 2021. I BOA periodiseres inntektene i takt med aktiviteten/kostnadene og redusert inntekt trenger derfor ikke å bety redusert tildeling fra eksterne finansieringskilder. Det kan skyldes lavere aktivitetsnivå i BOA og/eller at man har gått inn med mer egeninnsats i prosjektene sammenlignet med året før. Inntektene fra BOA utgjør 21% av fakultetets inntekter i 2021. Dette er en nedgang i forhold til 2020 og toppåret 2019, hvor BOA utgjorde henholdsvis 22 % og 25 % av totale inntekter.

Kostnader

Kostnadene øker med 3,3 % sammenlignet med regnskapet for 2020. Den største utgiften er lønnskostnader på 817 mill. kroner, noe som utgjør i overkant av 70 % av fakultetets totale kostnader. Økningen i lønnskostnadene er 1,9 % sammenlignet med 2020, og den prosentvise økningen er noe større i BOA enn i bevilgningsøkonomien. I kroner ser vi at kostnader knyttet til faste ansatte øker mest. Samtidig ser vi en reduksjon i midlertidige ansatte hvor kostnader til engasjert personale er redusert med 24 %.

Driftskostnader i tabellen ovenfor består av vare- og tjenestekjøp, samspillet mellom bevilgning og BOA, samt andre finansieringstransaksjoner internt på universitetet. Driftskostnadene er 199 mill. kroner i 2021. I bevilgningsøkonomien øker kostnadene med 17,6 %. Vare- og tjenestekjøp øker med 10 mill. kroner, mens samspillet mellom bevilgning og BOA viser at den eksterntfinansierte porteføljen er en netto kostnad på 0,9 mill. kroner for fakultetet. Dette står i kontrast til regnskapet for 2020 og budsjett for 2021 hvor BOA viste en netto inntekt på i overkant av 7 mill. kroner. Egeninnsatsen i BOA er langt høyere enn både regnskapet året før og det som er budsjettet i 2021.

Regnskapet for 2021 viser at Helsefak betaler 102 mill. kroner i internhusleie². Det er en økning på 9,5 % fra året før, og skyldes hovedsakelig nybygg for lærerutdanningen (ILP-bygget) som ble tatt i bruk fra og med høsten 2020, og andre innleide lokaler som bidrar til økte kostnader for UiT.

I regnskapet fremkommer investeringskostnader på anskaffelsestidspunktet. Samtidig avskrives investeringene, slik at avskrivningen i hver periode tilsvarer verdifallet. Avskrivningene har ikke resultateffekt i regnskap eller budsjett. Derimot kan avskrivningene være en indikasjon på årlig reinvesteringsbehov for fakultetet. Etter hvert som eksisterende utstyr reduserer sin verdi, må det planlegges med å erstatte utstyret på sikt. I 2021 er avskrivningene av Helsefak sine utstyrsinvesteringer på 39,6 mill. kroner. Dette tilsvarer 12 % økning i avskrivningskostnader sammenlignet med regnskapet for 2020. De årlige avskrivningene har økt kraftig etter hvert som investeringer knyttet til MH2 har vært realisert.

Særskilte forhold

Strategiske disponeringer

I henhold til fakultetets budsjettfordelingsmodell settes årlig 3,5 % av fakultetets ramme av til strategiske disponeringer, og i 2021 utgjør dette 26,6 mill. kroner. Erfaring tilsier at en rekke forpliktelser forsinkes eller bortfaller i løpet av året, og derfor har overbudsjettering på strategiske midler vært tilrådelig. I løpet av 2021 ble det derfor overbudsjettert med rundt 6,3 mill. kroner på det meste. På tross av dette var 2,1 mill. kroner av avsatt pott udisponert per 31.12.2021 og man disponerte altså 8,4 mill. kr mindre enn hva man hadde budsjettert med på et tidspunkt. Fakultetets strategiske disponeringer fremkommer av vedlegg 2.

Merkostnader AKM

Fakultetet sin økonomi preges i stor grad av stengning og forsinkelse i Statsbyggs oppføring av Avdeling for komparativ medisin (AKM). Fakultetsstyret har besluttet å støtte forskere som rammes av stengingen av AKM³. Den økonomiske støtten består av forlengelser av midlertidige stillinger, herunder rekrutteringsstillinger, og leie av alternative arealer for smådyrsforskning i Norge og utlandet. I tillegg er det opprettet et fond på 45 mill. kroner for å støtte forskningsmiljøene som nå skal bygges opp igjen. UiT anser Statsbygg som hovedansvarlig for forsinkelsene i byggingen av AKM, og vurderer det som rimelig at Statsbygg bærer en vesentlig del av merkostnadene⁴. Universitetsstyret har imidlertid bevilget 40 mill. kroner for å dekke deler av merkostnadene, og fakultetet har fått signaler om at man må påregne å dekke deler av kostnadene selv.

I 2021 er merkostnadene knyttet til stenging og forsinkelse av AKM 24,1 mill. kroner, og det er tildelt 6,5 mill. kroner fra AKM-fondet til igangsatte prosjekter. Finansieringen består av 20 mill. kroner fra UiT og 8,86 mill. kroner som fakultetet selv har omdisponert i forbindelse med håndtering av avsetninger for 2020⁵.

---

² Internhusleiemodellen er en kostnadsfordelingsmodell ved UiT og en inntektsmekanisme for bygg- og eiendomsavdelingen..

³ FS 29/17 Status avdeling for komparativ medisin og oppfølgingstiltak, ephorte 2016/2594-17.

⁴ OS 39/21 Avdeling for komparativ medisin – status for ferdigstillelse og økonomisk oppgjør, ephorte 2020/666-12.

⁵ FS 7/21 Håndtering av avsetninger ved Det helsevitenskapelige fakultet 2020, ephorte 2020/894-10.

Tabell 2: Kostnader og finansiering av merkostnader AKM og AKM-fond

Beløp i 1000 kroner	Saldo 31.12.2020	Regnskap 2021	Saldo 31.12.2021	Budsjett 2022-2025	Budsjett saldo 31.12.2025
Merkostnader stenging AKM	47 124	24 109	71 234	21 960	93 194
AKM-fond	503	6 547	7 050	37 950	45 000
Finansiering		28 860	28 860	20 000	48 860
Manglende finansiering	47 627	1 796	49 423	39 911	89 334

UiTs henvendelser til Kunnskapsdepartementet angående dekning av merkostnader har ikke ført frem, og departementet gjør det klart at UiT må legge til grunn at kostnadene må dekkes innenfor universitetets gjeldende bevilgning⁶. Tabellen ovenfor viser totalbeløp for regnskapsførte kostnader og inntekter pr 31.12.2021 og budsjett for perioden 2022-2025. Oversikten viser at fakultetet har negative avsetninger på 49,4 mill. kroner knyttet til AKM ved utgangen av 2021.

Økonomistyring UiT

Universitetet har hatt en mer eller mindre kontrollert nedbygging av avsetninger over flere år, og 2021 ble preget av en frykt for å levere et årsregnskap med negative avsetninger. Fakultetene ble våren 2021 pålagt et krav fra universitetsledelsen om å tilpasse årets aktivitetsnivå og budsjett til inneværende års tildeling for 2021, og kunne ikke budsjettere med bruk av egne avsetninger. Behov for å budsjettere med merforbruk skulle så godkjennes av universitetsdirektøren.

En slik bestilling var svært utfordrende å håndtere når vi allerede var godt ut i budsjettåret. Man har opplevd en gass-brems tilnærming til aktivitetsnivå, som er særdeles vanskelig å tilpasse seg. Fakultetet har vært bekymret for at et signal om brems i aktiviteten for organisasjonen som helhet ville føre universitetet over KDs avsetningsmål igjen. Helsefak var derfor tydelig ovenfor både UiT og fakultetets institutt på at igangsatt aktivitet som var planlagt finansiert av våre egne avsetninger ikke kunne stanses, men at mindreforbruk som oppsto gjennom året ikke skulle omdisponeres til ny aktivitet. Instituttene ble i tillegg anbefalt å bremse aktivitet der det ikke ville påvirke den faglige aktiviteten, og vurdere om større innkjøp kunne utsettes til 2022.

Ved inngangen til 2021 budsjetterte Helsefak med et samlet merforbruk i forhold til inntekten på 74 mill. kroner. Gjennom flere runder med revidering av budsjett endte man på et budsjettert merforbruk på 2,5 mill. kroner.

Fellesadministrasjonen

Fellesadministrasjonen på Helsefak består av fakultetsledelsen og fagseksjonene. I 2021 var den budsjetterte inntekten til fellesadministrasjonen 224 mill. kr, mens de budsjetterte kostnadene var 229 mill. kr. I budsjettfordelingen for 2021 fikk fellesadministrasjonen tillatelse til å overbudsjettere med 5,5 mill. kr knyttet til ordinær drift. Regnskapet for 2021 viser imidlertid et mindreforbruk knyttet til ordinær drift på 5,3 mill. kr. I tillegg er det mindre forbruk på noen av de øremerkede aktivitetene.

Det er flere årsaker til mindreforbruk. Det var som nevnt mindreforbruk på strategiske midler. I tillegg var det noen vakante stillinger i fagseksjonene i løpet av året. Stipend/støtteordninger knyttet til FoU-termin og utenlandsopphold er forskjøvet på grunn av pandemien. Årlig ramme for samarbeidsmidler med kommuner knyttet til praksis er ikke brukt i sin helhet. Fellesadministrasjonen har også hatt stort fokus på å etterleve anbefalingen om å redusere/utsette

⁶ Svar på henvendelse angående Avdeling for komparativ medisin MH2, ephorte 2020/666-14.

aktivitet for å imøtekomme universitetsledelsens krav om å levere et regnskap i balanse i 2021. Ubrukte midler fra 2021 vil foreslås omdisponert for å redusere overbudsjettering på Fellesadministrasjonen i 2022⁷.

Avsetninger til investeringer

I 2018 vedtok fakultetsstyret en plan for håndtering av avsetninger ved Helsefak. Bakgrunnen var et for høyt avsetningsnivå (ubrukte inntekter) ved både fakultetet og UiT, og en trussel fra Kunnskapsdepartementet om mulig inndragning av ubrukte midler. På dette tidspunktet hadde ikke departementet fokus på hvorvidt avsetninger var satt av til investeringer eller andre formål. I planen for håndtering av avsetninger vedtok fakultetsstyret å gå bort fra å sette av midler til fremtidige investeringer, og enhetene ble i stedet gitt anledning til å låne av fremtidige inntekter for å investere. Midler som allerede var avsatt til investeringer ble omdisponert til midlertidig aktivitet og bidro til å finansiere 18 rekrutteringsstillinger.

De økonomiske forutsetningene for UiT er imidlertid endret. Departementets oppfølging av avsetninger er skjerpet, og UiT må rapportere mer detaljert enn tidligere. Fra 2021 innførte KD nytt regelverk for avsetninger hvor avsetningene skal deles inn i to hovedkategorier: investeringer og andre formål⁸. Det er ingen øvre grense for hvor mye institusjonene kan sette av til investeringer, så lenge det dokumenteres i en investeringsplan som er vedtatt av styret, mens avsetninger til øvrige formål har en øvre grense på 5 % av årets bevilgning fra KD.

Etter hvert som det samlede avsetningsnivået til UiT blir lavere er det ikke like lett å finne positive avsetninger innenfor ett område som kan balansere mot negative avsetninger innenfor et annet. Det stiller større krav til økonomistyringen, og et resultat av dette er at vi ikke lenger kan låne av fremtidige inntekter for å investere, men må sette av midler i forkant. For Helsefak kan dette taktskiftet skape utfordringer på kort sikt, da vi står overfor større investeringsbehov som det ikke nødvendigvis er avsatt midler til innenfor rammen for 2022.

Avsetninger i bevilgningsøkonomien

Regnskapet for 2021 viser et mindreforbruk (overskudd) i bevilgningsøkonomien på 7,6 mill. kroner. Ved utgangen av 2021 har fakultetet med dette akkumulert 61,6 mill. kroner i positive avsetninger knyttet til ordinær bevilgning. I tillegg har fakultetet 47,2 mill. kroner i avsetninger til særskilte tiltak, hovedsakelig gjenstående utstysbevilgning til MH2.

Helsefak har satt av 53,4 mill. kroner til fremtidige investeringer, dette inkluderer den gjenstående utstysbevilgningen til MH2. Investeringene er lagt inn i investeringsplanen som ble vedtatt av universitetsstyret 10.2.2022⁹.

---

⁷ Håndtering avsetninger ved Det helsevitenskapelige fakultet 2021, ephorte 2021/65-21.

⁸ Reglement for statlige universiteter og høyskolars oppbygging og anvendelse av ubrukte budsjettmidler (avsetninger), ephorte 2020/7312-1.

⁹ S 3/22 Felles investeringsplan UiT 2022-2025, ephorte 2021/4812-9.

Tabell 3: Avsetninger i bevilgningsøkonomien til Helsefak pr 31.12.2021

AVSETNINGER I BEVILGNING	Regnskap
Beløp i 1000 kroner	31.12.2021
Avsetninger til investeringer	53 383
Avsetninger til andre formål	55 377
Avsetninger til andre formål i % av årets bevilgning	6 %

Helsefak har 55,4 mill. kroner i avsetninger til andre formål. Med unntak av Fellesadministrasjonen har alle fakultetets budsjettenheter positive avsetninger. For fakultetet samlet sett er nivået på avsetninger ved utgangen av 2021 tilfredsstillende med tanke på føringer fra nivå 1. Dette inkluderer imidlertid 49,4 mill. kroner i negative avsetninger knyttet til merkostnader AKM. Hvis man ser bort fra AKM har fakultetet i underkant av 105 mill. kroner i ubrukte inntekter til andre formål i bevilgningsøkonomien, og disse avsetningene ligger i all hovedsak på instituttene. Det er stor ubalanse både mellom instituttene, og mellom fakultet og instituttene når det gjelder avsetningsnivå og økonomisk risiko.

Veien videre

Selv om situasjonen ved utgangen av 2021 må sies å være tilfredsstillende for fakultetet samlet sett, har det vært et krevende år. Det er utfordrende å planlegge en inndekning av merkostnadene ved stengingen av AKM, all den tid det fortsatt kjøres en prosess fra universitetsledelsen mot politisk nivå. Budsjettprosessen for 2022-2026 har synliggjort utfordringer på flere av fakultetets enheter på både kort og lengre sikt. Fakultetet har fått flere budsjettkutt som må håndteres og dette vil adresseres i egen styresak i mai.

Det er satt i gang en prosess for bedre økonomistyring på UiT, som forhåpentligvis kan bidra til bedre prosesser og styringssignal til fakultetene. Overgang til nye økonomi- og lønnstjenester i BOTT gir oss nye verktøy og muligheter, men vi må prioritere å få nye rutiner, prosesser og rapporter på plass for å sikre en god økonomistyring fremover.

Gunbjørg Svineng
dekan

—

Kjetil Kvalsvik
fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: seksjonsleder Ann-Sofie Rydningen og seniorrådgiver Lena Liatun, Seksjon for organisasjon og økonomi Helsefak.

Vedlegg

- 1 Årsregnskap 2021 - Det helsevitenskapelige fakultet
- 2 Disponering strategiske midler 2021 - Det helsevitenskapelige fakultet